

Tid for handling

Fremtidens helsevesen:
Hva med forskning og
undervisning når vi går tom
for folk?

17. januar 2024

Gunnar Bovim

Får ikke tak i spesialsykepleiere

Mangelen på spesialsykepleiere fører til at enkelte sykehus må stenge operasjonssaler, mens andre melder om tomme søkerlister på utlyste stillinger.

Operasjonssal på Lovisenberg nye stillinger.

Paal Wergeland
Journalist

Publisert 14. des. 21
Oppdatert 14. des.

Sykehuset sliter med bemanninga: - Fødeavdelinga omgjøres midlertidig til fødestue

Av Fredrik Sørensen

Publisert: 23.11.22 15:16

Del

Sykehuset har hørenset laboratoriefunksjon for tiden. Det

Sykehjemmene har for få hender: - Vi må allti

Flere og flere klager på behandlingen pasientene får på de såkalte helsehusene i Oslo. Sykepleierne vil ha flere på jobb for å kunne gi det lille ekstra.

Ellen Omland
Journalist
Sunniva Grimstad Hestenes
Journalist
Julia Kirsebom Thomassen
Journalist

Publisert 11. des. 2022 kl. 21:22

...NGT: Hanne Solum er koordinerende sykepleier ved Ullern Helsehus. Hun beskriver tiden etter medieopplagene om arbeidsstedet som blytung.
FOTO: ELLEN OMLAND / NRK

Kommune mangler halvparten av sykepleierne de trenger: - Sliten er jeg jo alltid

Hele landet opplever mangel på sykepleiere. I Måsøy står hele 9 av 17 stillinger tomme. Regjeringen vil utdanne flere, men Norsk Sykepleierforbund tror ikke det er nok.

JONAS LØKEN ESTENSTAD / NRK

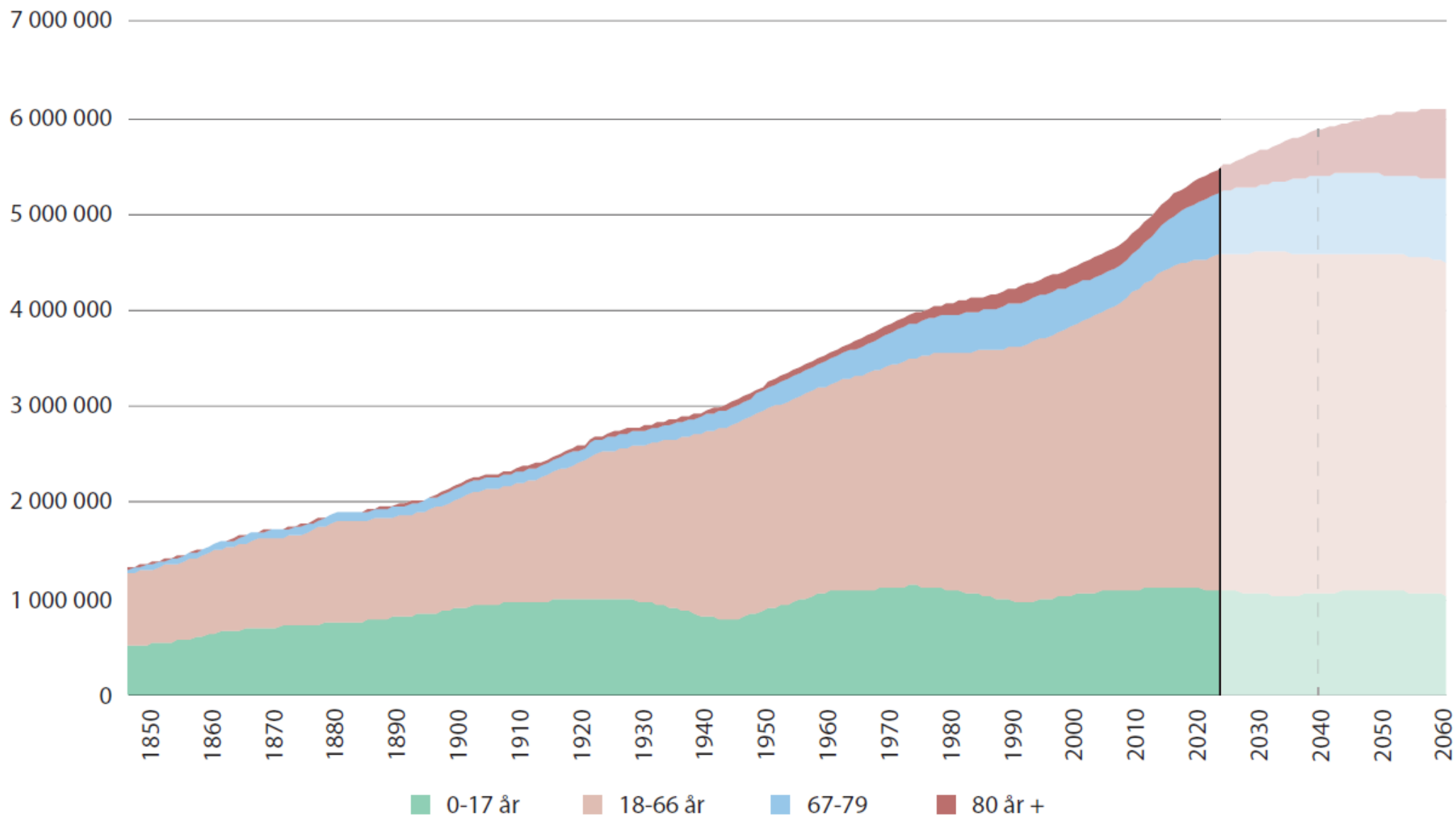

Mangler psykiatere: Stanser inntak av nye pasienter

Hammerfest sykehus mangler psykiatere, får ikke vikarer og har sykefravær: - Samlet skaper dette en situasjon som gjør det utfordrende å opprettholde forsvarlig pasientbehandling, sier klinikkchef.

Siri Gulliksen Tommerbakke
sgr@dagensmedisin.no
Publisert: 2022-04-19 — 20:52

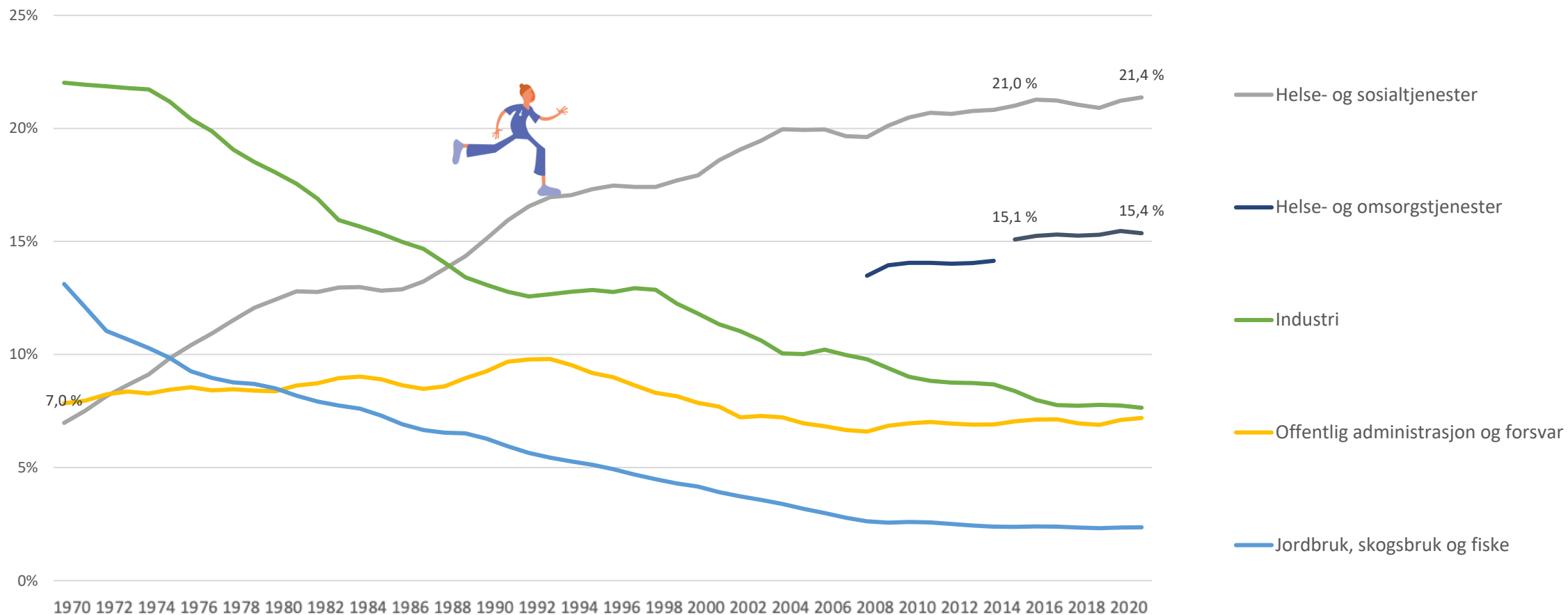
FLYTTES: Pasienter som hører til opptaksområdet til Voksenpsykiatrisk poliklinikk (VPP) Hammerfest vil i en periode fremover bli henviset til behandlingssteder ved andre klinikker i Finnmarksykehuset.
Foto: Eirik Palm/ Finnmarksykehuset

Kilde: SSB statistikkbank
tabell 10211 og 13599

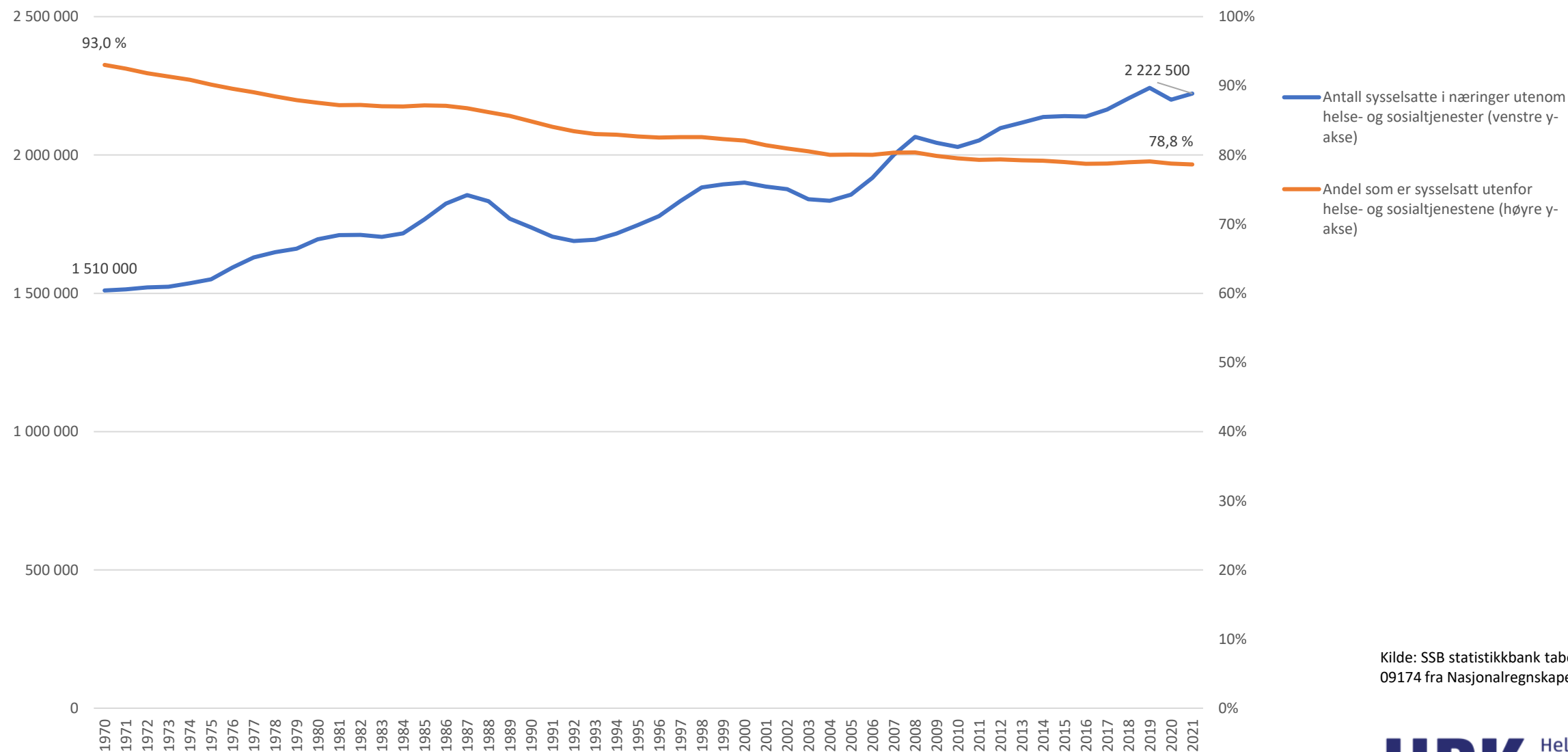

Andel av de sysselsatte 1970–2021

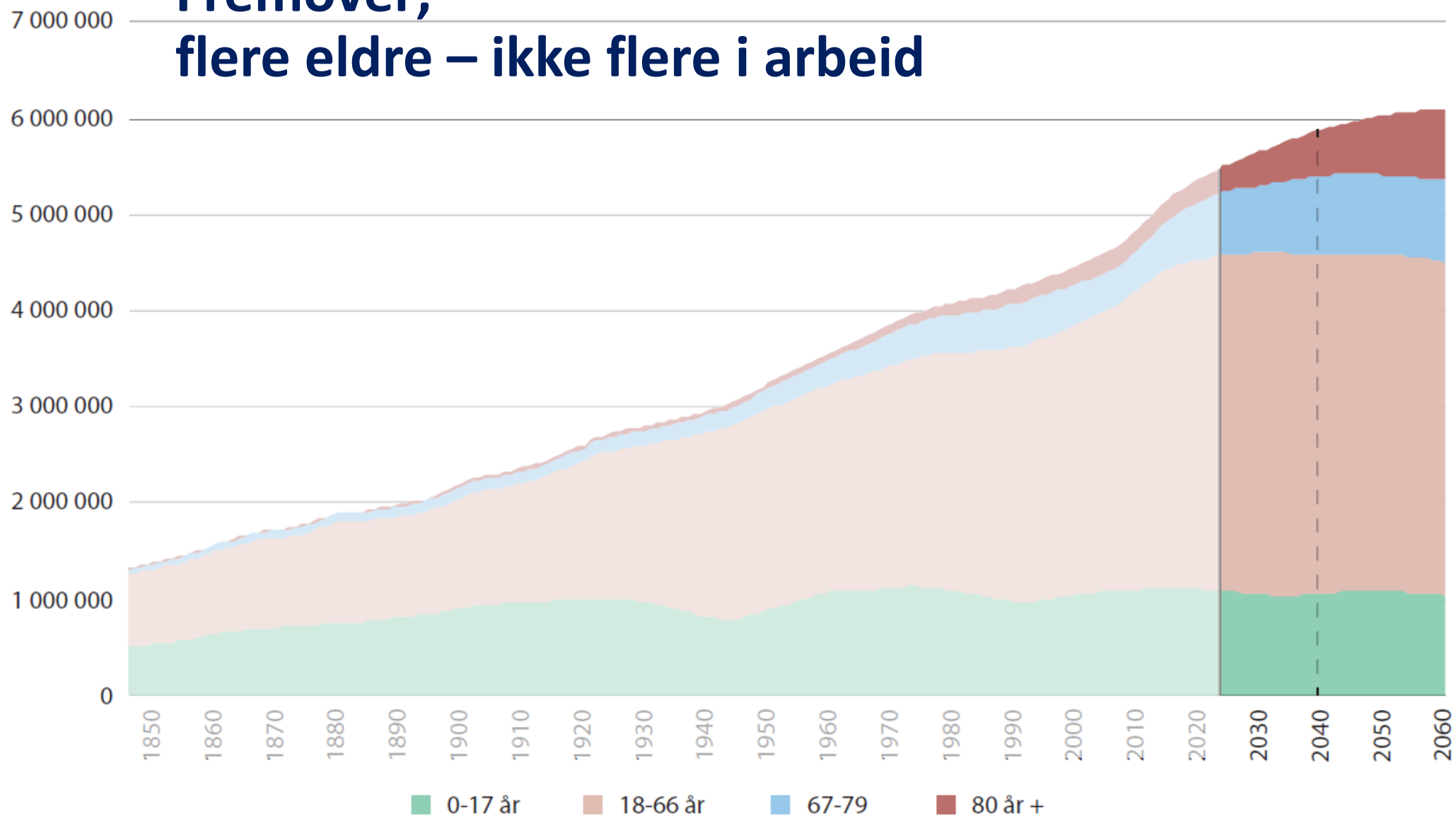
Kilde: SSB statistikkbank tabell 09174 fra Nasjonalregnskapet og SSB tabell 13470.

Det har likevel blitt flere ansatte i andre sektorer

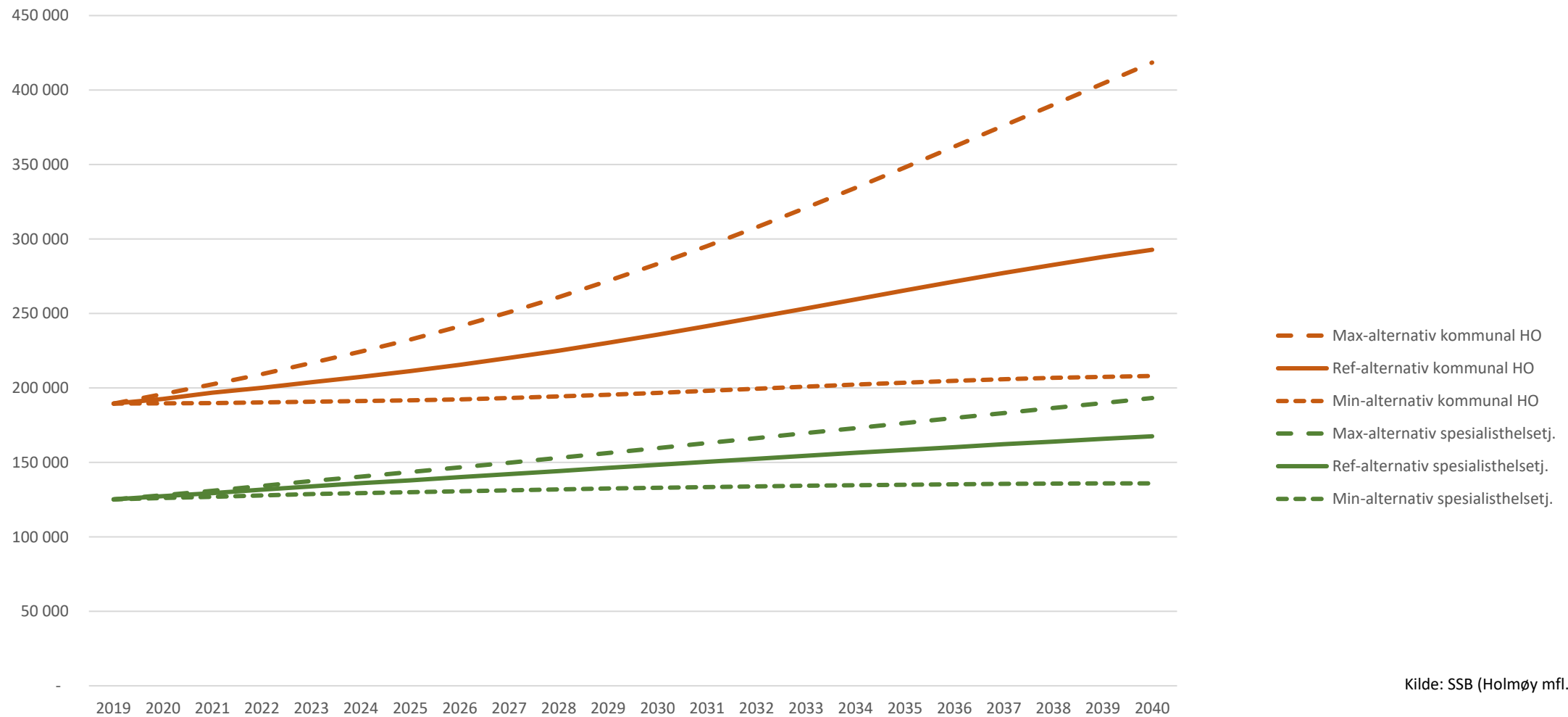

Kilde: SSB statistikkbank tabell 09174 fra Nasjonalregnskapet.

Fremover; flere eldre – ikke flere i arbeid

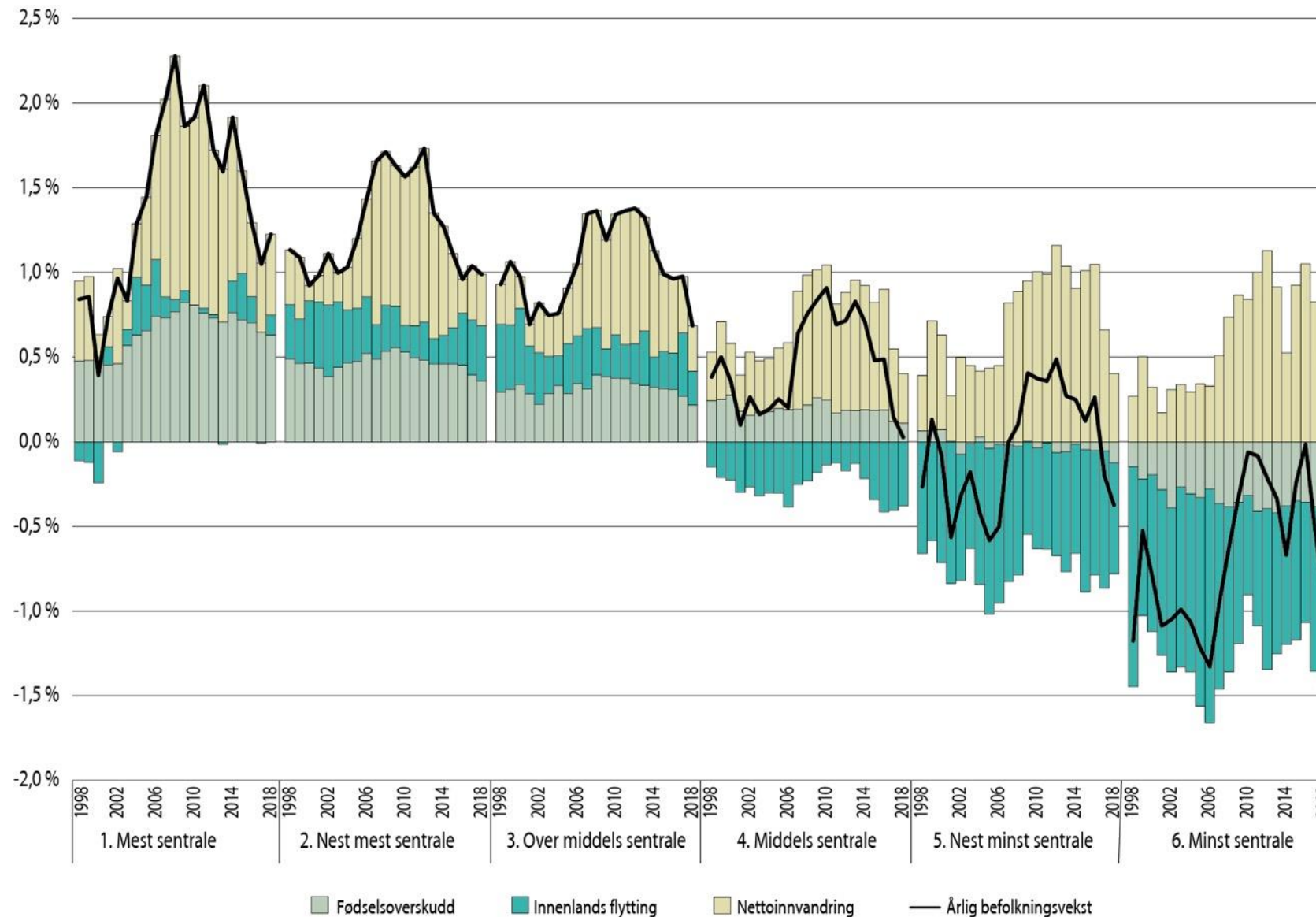

Etterspørselen etter arbeidskraft øker mer i kommunene enn i spesialisthelsetjenesten

Kilde: SSB (Holmøy mfl. 2023)

Minst sentrale kommuner mister arbeidskraft

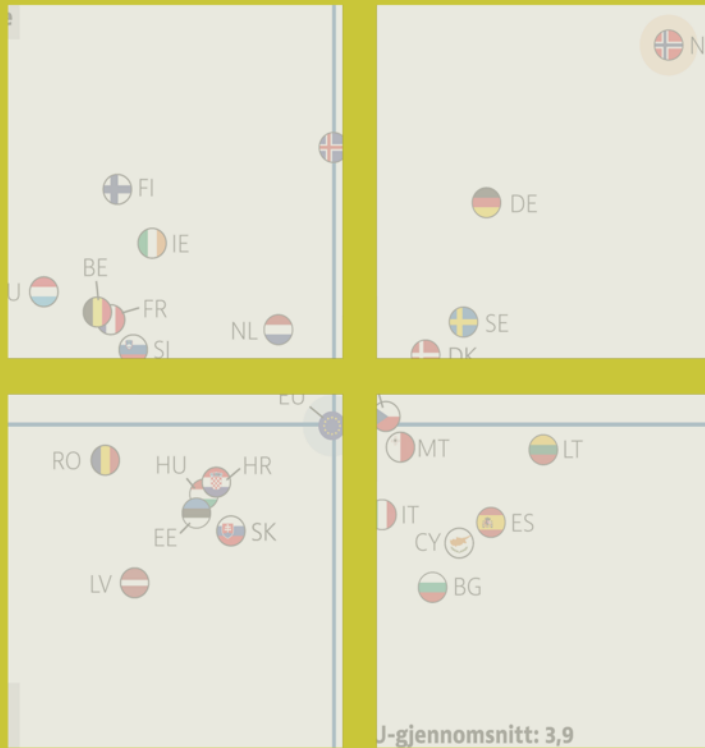

Befolkningsutvikling (i %) etter fødselsoverskudd, innenlands flytting og nettoinnvandring, etter sentralitet. 1998–2018

Kilde: NOU 2020: 2 figur 4.11.

Andre land

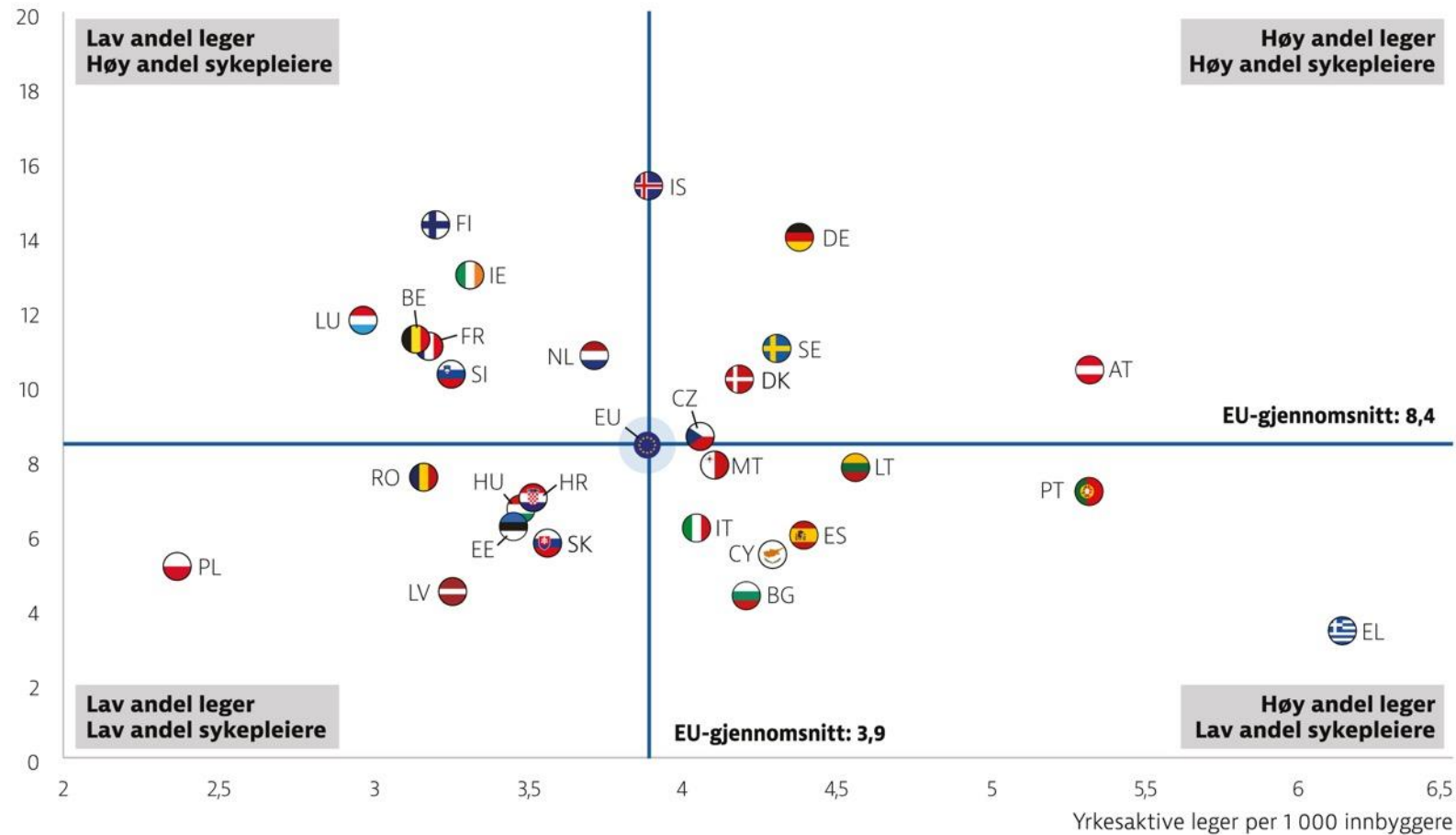

Andre sektorer

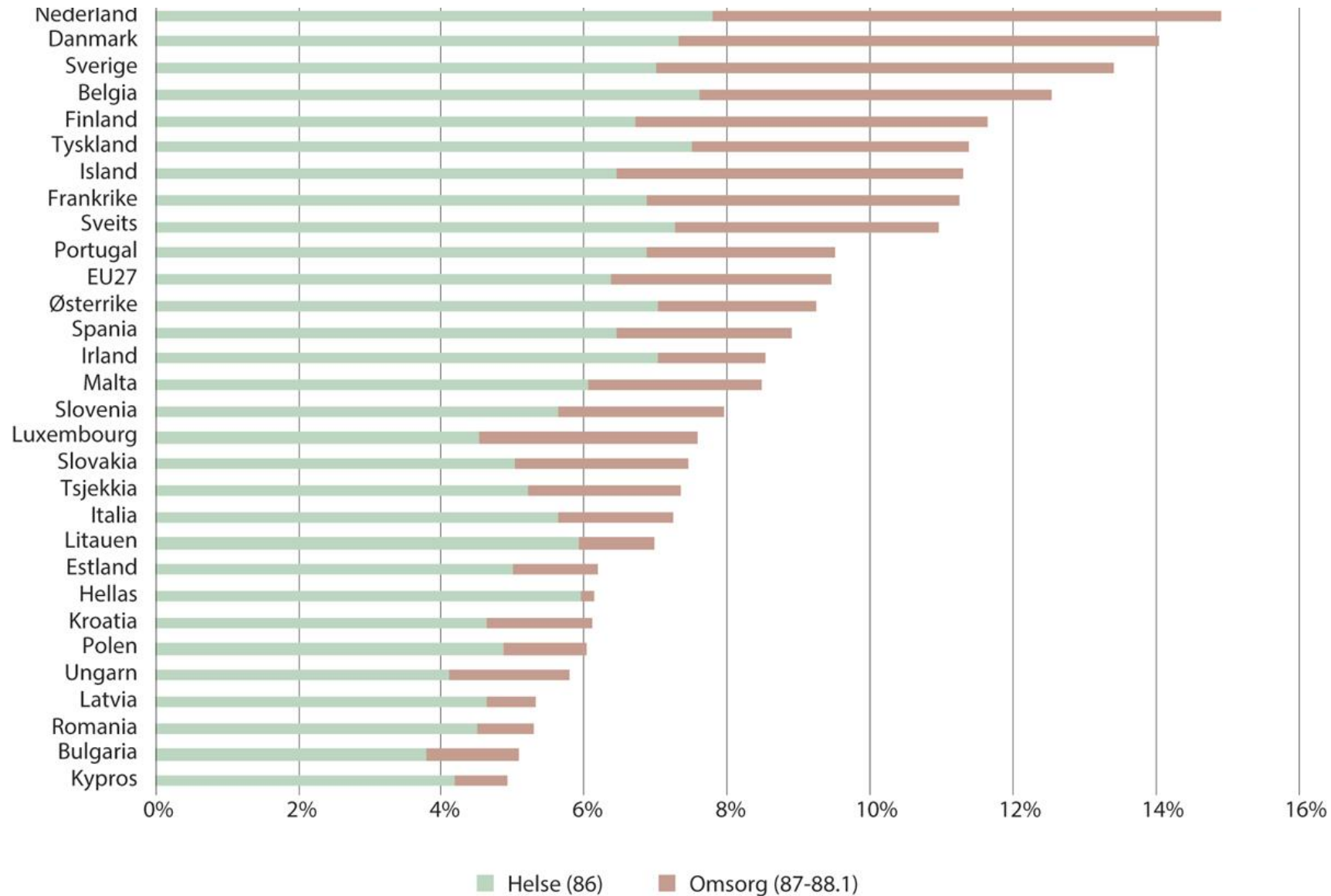
Andre land: Praktiserende leger og sykepleiere pr. 1 000 innbyggere

Yrkesaktive sykepleiere per 1 000 innbyggere

Kilde: Eurostat Database, *State of the Health in the EU*. Landhelseprofil Norge 2021 (2019-tall eller seneste tilgjengelige tall)

Andel av de sysselsatte i helse- og omsorgstjenestene i EØS-landene

Key structural challenges by 2023

Labor shortage

Waiting lists (elective treatment) due to lack of nurses at hospitals following the pandemic. Shortage of social- and health care assistants in municipal health and elderly care.

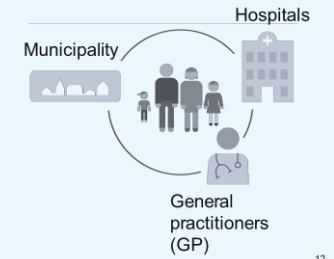
Demographics

More elderly people and more people with chronic diseases and multimorbidity. Consequently, the workforce will not be increased.

Unequal access to health care

Lack of GP and specialized physicians especially in outskirts areas of the country with many health problems. Differences in the quality of rehabilitation services between the 98 Danish municipalities.

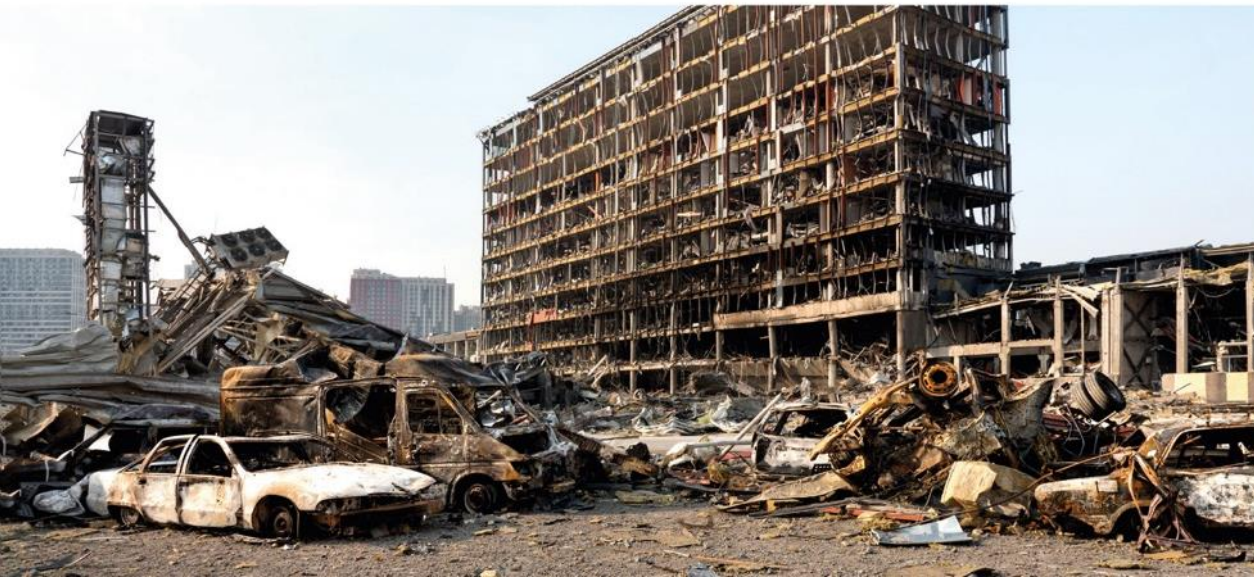

"The Bermuda triangle"

Silo and incentive problems between hospitals, GP's and municipalities result in lack of coherence for the patient and inefficiencies.

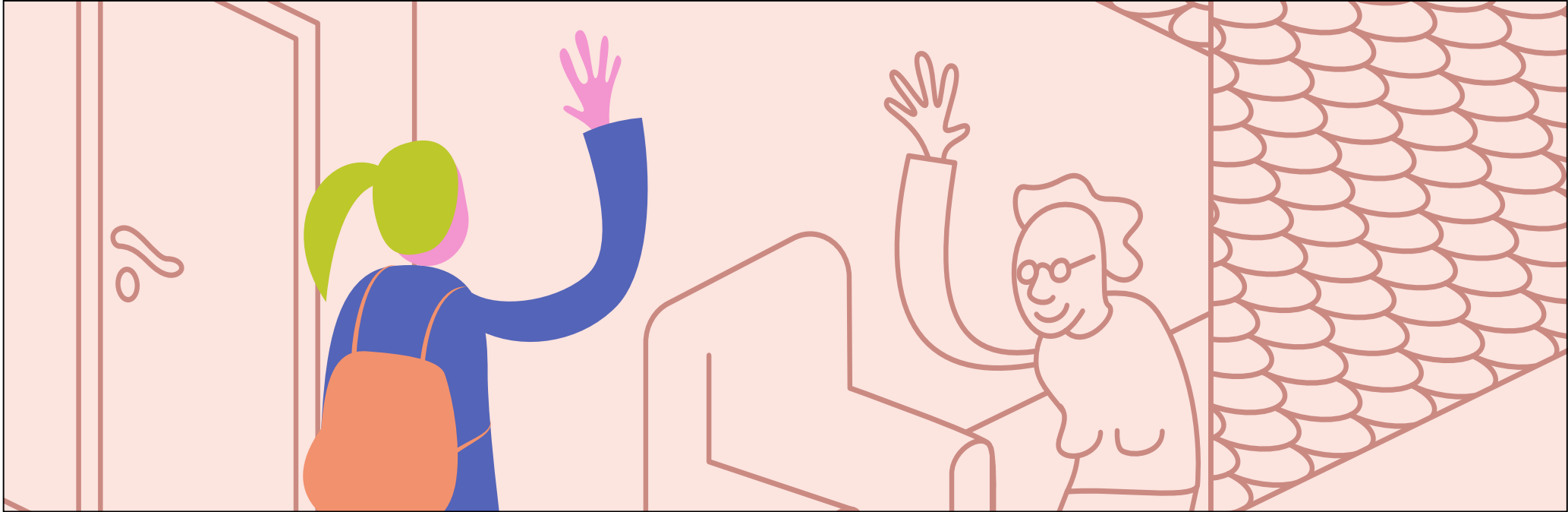

Andre sektorer: Hva gir gode liv – for flest mulig?

Det blir færre ansatte per pasient

Framtidens helse- og omsorgstjenester

Motmelding til NOU 2023: 4 Tid for handling; kritiske merknader og nye analyser av premissene i innstillingen fra Helsepersonellkommissjonen

Innhold

Førord fra Motmeldingsteamet	s. 4
Innledning	s. 4
Bjarne Jensen og Lars Nestaas: Forsørgerbrøken fremover	s. 6
Erling Holmøy: Helsepersonellkommissjonen mangler begrunnelse	s. 11
Hans Erik Heier: Verdigrunnlag, bærekraft, privatisering.	s. 19
Finn Olav Rolijordet: Om det økonomiske premisset	s. 22
Lene Haug: En skremmende rapport	s. 24
Randi Rosenqvist: Psykisk helsevern må få tid til å behandle pasienter	s. 27
Marga van der Wal: Helsepersonellkommissjonens rapport er kvinnefiendtlig	s. 29
Christian Grimsgaard: Ingen tid for handling	s. 30
Magnus Marsdal: Aktiv dødshjelp	s. 32
Hans Erik Heier: Et sykdomstegn: administrasjonen eser ut	s. 33
Sven Erik Gisvold: Vi trenger våre lokalsykehus mer enn noen gang	s. 36
Kristin Hovland: Er godt arbeidsmiljø og bedre arbeidsforhold løsningen på «helsepersonellkrisen»?	s. 38
Lene Haug: Knappe ressurser må prioriteres godt	s. 40
Werner Christie: Er pensjonister et problem?	s. 42
Mads Gilbert: Vi trenger styrket beredskap og kraftfull satsing på helsepersonell, ikke nedbygging	s. 43
Finn Olav Rolijordet: Utvalgte, kritiske høringsuttalelser	s. 46

Prioriteringer

Unngå unødvendig behandling

Redusér lavt prioriterte oppgaver

Redusér feilbehandling

Utrede personellbehov ved politikkutforming /
tildeling av rettigheter

Prioriteringer – begrensende valg

- Politisk nivå
- Styringsnivå
- Tilsynsmyndighet
- Ledelse på alle nivå
- Media
- Fagmiljø
- Fagforeninger
- Utdanningsinstitusjoner
- Enkeltansatte
- Pasienter / brukerorganisasjoner / pårørende
- Befolkning

Statsforvalterene

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

DEN NORSKE LEGEFORENING

Digitalisering og teknologi

Automatisere alt vi kan – særlig der den menneskelige kontakten ikke gir tilleggsverdi

Digital kompetanse i utdanninger og tjenestene – for å utnytte teknologi bedre.

FoU-program: Utvikling av ny *personellbesparende* teknologi

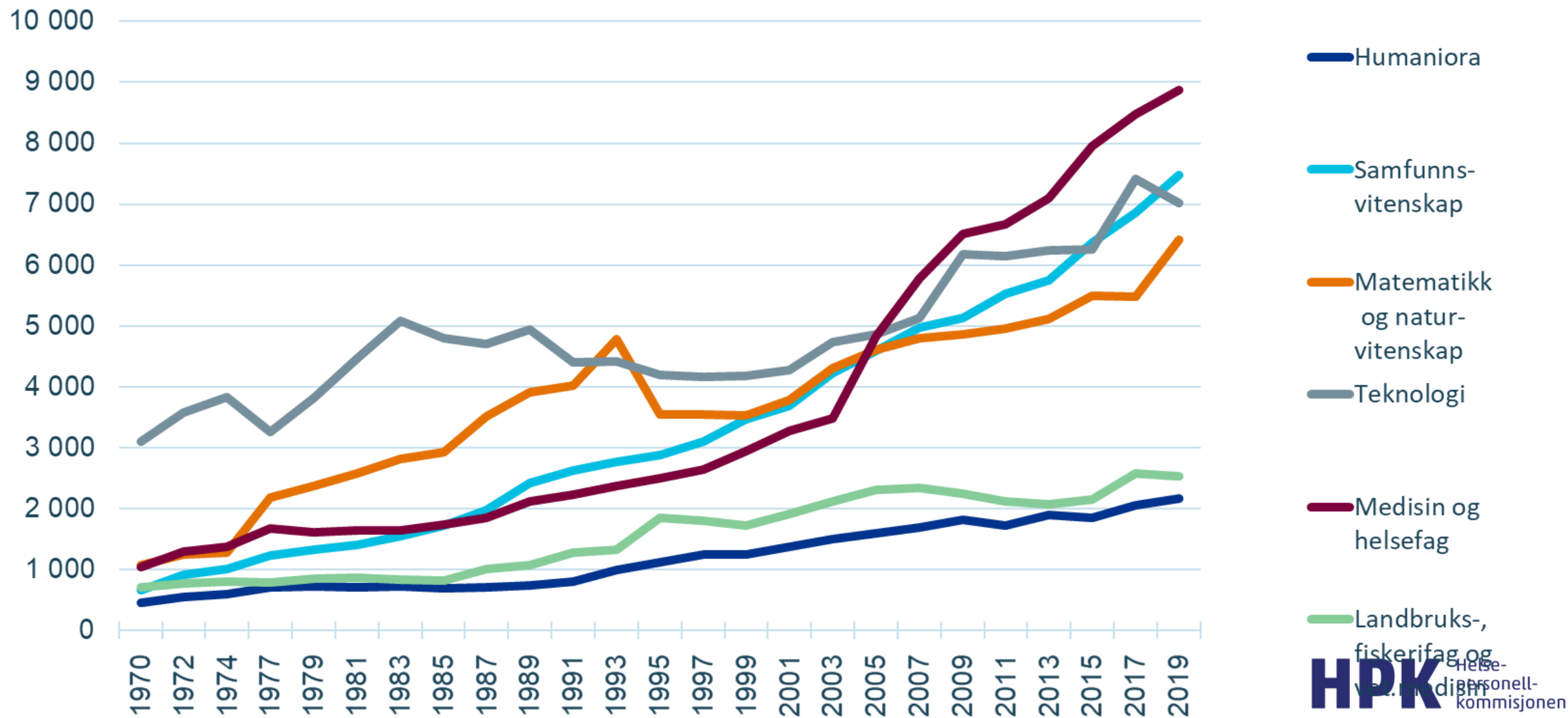

Så; hva med forskning og utdanning?

Vi trenger utdanning og forskning som...

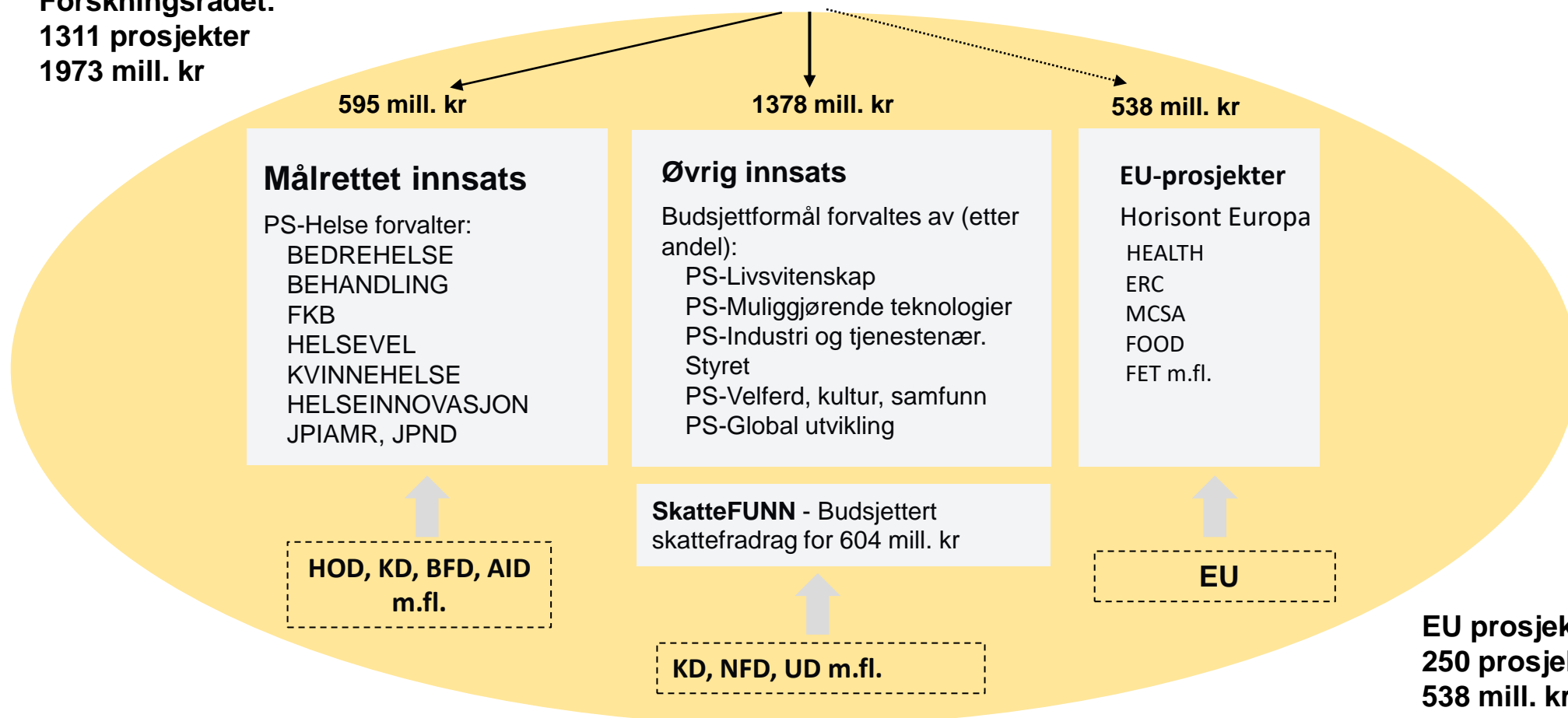
- Sikrer effektiv ressursutnyttelse
- Digital først?
- Tjenesteinnovasjoner
- Helhetlige pasientforløp
- Kunnskapsbaserte prioriteringer

- Og solid grunnforskning

Helse er største offentlige FoU-område

Forskningsrådets helseportefølje 2022

Forskningsrådet:
1311 prosjekter
1973 mill. kr

Porteføljestyre for helse fra 1.1.2024

Porteføljestyret skal gi strategiske råd om forskning og innovasjon innenfor porteføljeområdet Helse, og gi støtte til prosjekter som bidrar til målene som er satt for porteføljen. Medlemmene er:

Ole A. Andreassen, UiO (Leder)

Dawit Shawel Abebe, OsloMet

Eirik Abildsnes, Kristiansand kommune

Tone Frost Bathen, NTNU

Eric Breit, Handelshøyskolen BI

Ole Jesper Dahlberg, Curida

Sameline Grimsgård, UiT

Bettina Husebø, UiB

Tove Klæboe Nilsen, Helse Nord RHF (Forskningssystemet)

Susanna Siri, UiT

Frode Strisland, SINTEF Digital

Joakim Sundnes, Simula

Marte Kvittum Tangen, Norsk forening for allmenntmedisin

Annica Øygard, Folkehelseforeningen

Foto Thomas Bjørnflaten

Foto: Helse Midt-Norge

Foto Torstein Dalemark

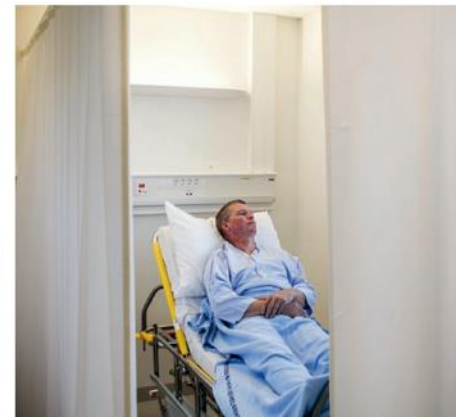
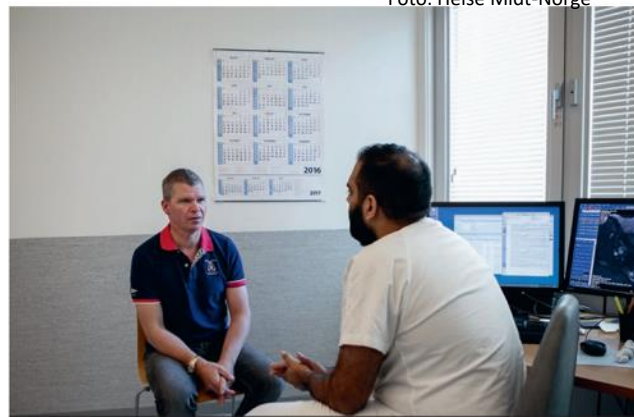

Foto Marius Beck Dahle og Øyvind Nordahl Næss

Er det noen
som leser
NOUer?

Tid for handling

